

Nr 59.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1938 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 18 juni 1864 (nr 41) angående utvidgad näringsfrihet.

Genom en den 22 april 1938 dagtecknad proposition, nr 306, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden bl. a. förklarat sig vilja inhämta riksdagens yttrande över propositionen bilagt förslag till förordning om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 18 juni 1864 (nr 41) angående utvidgad näringsfrihet. Propositionen har i nu nämnda del hänvisats till lagutskott och behandlats av första lagutskottet. I övrigt har propositionen hänskjutits till behandling av statsutskottet.

De grundläggande bestämmelserna om idkande av handel återfinnas i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet. I fråga om handel i allmänhet gäller som huvudregel, att varje svensk man som råder över sig själv och sin egendom äger rätt att utöva sådan. Ursprungligen var denna regel undantagslös, numera fordras emellertid myndighets tillstånd för idkande av gårdfarihandel, d. v. s. kringföringshandel utom hemorten eller utom ort, där vederbörande idkar fast handel. Kringföringshandel inom den ort, där den som driver handel är bosatt eller idkar fast handel, är däremot helt fri. Från tillståndstvånget stadgar näringsfrihetsförordningen vissa undantag. Sålunda är envar medgivet att utan anmälan eller tillstånd till salu kringföra livsförnödenheter samt jordbruksprodukter. Med jordbruksprodukter avses i detta sammanhang jämväl trädgårdsprodukter.

I sitt den 15 februari 1938 avgivna betänkande med utredning och förslag rörande produktions- och avsättningsförhållandena inom trädgårdsnäringen (statens offentl. utredn. 1938: 5) har frukt- och trädgårdsutredningen framlagt vissa förslag till åtgärder för förbättrande av denna närings försörjningsmöjligheter. Därvid har utredningen bland annat beträffande kringföringshandeln med trädgårdsprodukter hemställt om sådan ändring av näringsfrihetsförordningen att frö, träd och buskar bleve undantagna från de produkter, som enligt § 11 tredje stycket samma förordning må fritt kringföras.

Beträffande den närmare innebörden av frukt- och trädgårdsutredningens här ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till den redogörelse därutinnan, som lämnas i den av Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för jord-

bruksdepartementet beslutade propositionen nr 303 angående åtgärder till stödjande av trädgårdsnäringen m. m. På sätt framgår av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet har föredraganden tillstyrkt förslagets genomförande, därvid föredraganden framhållit följande:

»Av den lämnade redogörelsen framgår, att allvarliga olägenheter vållas av kringföringshandeln med frö, träd och buskar samt att denna handel i hög grad motverkar de strävanden, som på senare tid i vidgad omfattning gjorts att höja kvaliteten på varor, som saluhållas. Med hänsyn till frågans stora betydelse för produktionen lär det vara synnerligen angeläget att i görigaste mån söka bot för de rådande missförhållandena. Jag delar frukt- och trädgårdsutredningens, av flertalet hörda myndigheter och sammanslutningar biträdda uppfattning, att en förbättring skulle kunna ernås genom reglering av kringföring till avsalu utom hemorten av varorna i fråga i överensstämmelse med gällande bestämmelser för gårdsfarihandel. En sådan reglering utesluter icke att framdeles, om så skulle befinnas erforderligt och lämpligt, ytterligare åtgärder vidtagas. Huruvida härvid de av lantbruksstyrelsen uppdragna riktlinjerna böra följas eller andra anordningar böra genomföras, torde icke vara nödvändigt att nu taga ställning till.»

I anslutning till vad chefen för jordbruksdepartementet anfört rörande kringföringshandeln med trädgårdsprodukter har inom handelsdepartementet upprättats ett *förslag till förordning om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 18 juni 1864 (nr 41) angående utvidgad näringsfrihet*, enligt vilket förslag frö, träd och buskar undantagas från de produkter, som enligt § 11 tredje stycket samma förordning må fritt kringföras. Förslaget, enligt vilket ändringen avses skola träda i kraft den 1 juli 1938, har fogats såsom bilaga till den nu förevarande, på föredragning av chefen för handelsdepartementet beslutade propositionen nr 306; och har Kungl. Maj:t, såsom ovan nämnts, förklarat sig vilja inhämta riksdagens yttrande över förslaget.

Propositionen nr 303 har behandlats av sammansatt bevillnings- och jordbruksutskott, vilket i samband därmed jämväl förehaft åtskilliga i anledning av nämnda proposition väckta motioner, däribland motionerna I: 344 av herr Mannerskantz m. fl. och II: 494 av herr Magnusson m. fl. I sistberörda båda motioner, vilka äro likalydande, förklara motionärerna — utan att dock därutinnan framställa något yrkande — att de anse de av Kungl. Maj:t föreslagna åtgärderna beträffande kringföringshandeln välbetänkta men otillräckliga; och ansluta sig motionärerna i förevarande avseende till ett av Skaraborgs läns hushållningssällskap avgivet yttrande i ärendet.

Det sammansatta utskottet har i sitt i ämnet avgivna utlåtande, nr 2, såvitt nu är ifråga, framhållit, att utskottet för sin del ej funnit något att erinra mot förevarande förslag om ändring i näringsfrihetsförordningen.

Utskottet.

Första lagutskottet har vid sin granskning av det propositionen bilagda författningsförslaget icke funnit anledning till anmärkning och får därför hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen icke haft något att erinra mot det förevarande proposition, nr 306, bilagda författningsförslaget.

Stockholm den 28 maj 1938.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Wagnsson*, *Ewerlöf**, *Eskhult*, *Emil Andersson*, *Roos* och *Egnell*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist*, *Lindqvist*, *Hedlund* i Östersund, *Olsson* i Mellerud, *Johansson* i Krogstorp*, *Werner* i Höjen och *Gezelius*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Lindqvist*, som — under hänvisning till vad som anförts bl. a. i de av lantbruksstyrelsen och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län i saken avgivna yttrandena (se prop. nr 303 sid. 45 o. 47) — ansett att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sig emot utfärdandet av det vid förevarande proposition, nr 306, fogade författningsförslaget.

Bilaga.

Förslag
till
förordning
om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 18 juni 1864 (nr 41)
angående utvidgad näringsfrihet.

Härigenom förordnas, att § 11 förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet¹ skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

§ 11.

Lantmän äro — — — dem åstadkommas.

Därjämte må — — — äger rum.

För övrigt vare det ock en var, vare sig i stad eller på landet, medgivet att, utan anmälan eller tillstånd som ovan sägs, till salu kringföra livsförnödenheter, jordbruksalster av andra slag än frö, träd och buskar ävensom ladugårdsprodukter samt alster av inhemsk husslöjd.

Sådana för — — — och hantverksarbeten.

—————

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1938.

—————

¹ Senaste lydelse se S. F. S. 1908: 150 s. 1.